

Data bevorderen alerte aanpak ziekten en plagen

Nationale Bomenbank heeft bomen van tientallen gemeenten in kaart

Kennis van elke boom en de geschiedenis van die boom als het gaat om ziekten en plagen, zoals de eikenprocessierups – die kennis kan helpen voor een effectieve en tijdige behandeling van bomen. 'Vorig jaar was de plaagdruk van de eikenprocessierups groot; nu kunnen we bomen in de gaten houden en bijtijds preventief behandelen met Xentari of nematoden.'

Auteur: Heidi Peters

Als je in juni de Nationale Bomenbank Zuidoost-Nederland bezoekt, is het niet verrassend dat alle aandacht van het bedrijf uitgaat naar de bestrijding van de eikenprocessierups (epr). Moos Hendrix, Twan van Lier en Twan Verhoeven houden zich deze maanden met weinig anders bezig. Hendrix werkt het grootste deel van het jaar als ETW'er. Nu doet hij vooral de inspecties, registratie en aansturing met betrekking tot de curatieve bestrijding van de epr. Het programma ArcGIS, waarin de Nationale Bomenbank alle boomdata opslaat, heeft voor hem geen geheimen.

Preventieve en curatieve bestrijding

Hendrix: 'We kennen binnen ons bedrijf preven-

tieve en curatieve bestrijding. Onder preventieve bestrijding valt alles waarbij spuiten komt kijken, van nematoden tot Xentari. Curatieve bestrijding behelst vooral het wegzuigen van nesten.' Twan Verhoeven, hoofd uitvoering, vult aan: 'Om zo efficiënt en snel mogelijk te kunnen werken, gebruiken wij digitale kaarten. In ons programma ArcGIS kunnen wij van tientallen gemeenten in Nederland zien waar eikenbomen staan. We zien per boom of die nog geïnspecteerd moet worden en van geïnspecteerde bomen zien we of ze besmet zijn. Verschillende kleuren geven vervolgens aan of de bomen behandeld moeten worden en hoe hoog de urgentie is. Een boom op een schoolplein gaat voor een boom in het buitengebied.'

Twan van Lier vertelt: 'Ik zorg voor de planning van de inspecties en heb daar het overzicht over. ArcGIS is ook voor de gemeenten toegankelijk; de informatie in het systeem is realtime beschikbaar.' De Nationale Bomenbank heeft zelf de specialistische IT-kennis in huis om ArcGIS steeds verder te perfectioneren en zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken.

Hotspots preventief behandelen

Er zijn gemeenten met 500 eiken en gemeenten met 40.000 eiken. Het systeem dat Nationale Bomenbank in ArcGIS heeft gebouwd, verlost zowel gemeenten als het bedrijf zelf van veel papieren rompslomp. Alle bomen, alle gegevens erover, alle data zijn erin opgenomen en alle partijen hebben altijd dezelfde informatie.

Hendrix: 'We willen natuurlijk een zo actueel mogelijk bomenbestand. Daarom beginnen we met het opvragen van de laatste data bij de gemeente, zodat we alle bomen op de kaart in ArcGIS hebben. We slaan de hele historie betreffende de epr op. Zo weten we het jaar erna waar een grote plaagdruk was en wat hotspots zijn, zodat we deze preventief kunnen bestrijden met de bacterie Xentari of

'De informatie is inzichtelijk voor de gemeente, voor ons en soms ook voor de burger'

met nematoden.' Verhoeven: 'Wij gebruiken dus veel data. We kunnen daar ook onderliggende informatie uit halen, zoals de besmetting op de meest gebruikte schoolroutes.' Van Lier: 'Daarnaast vragen we data op bij de Vlinderstichting, om te weten te komen welke soorten vlinders op welke plaats zijn waargenomen en welke beschermde soorten er zijn. Zo proberen we te voorkomen dat er onnodig of met veel schade bestreden wordt.'

Curatieve periode

Preventieve bestrijding voorkomt veel, maar niet alles. Zo'n 20 procent van de bomen raakt toch besmet of wordt vanwege een standplaats in het buitengebied niet geïnspecteerd. In opdracht van de gemeente onderzoeken medewerkers van de Nationale Bomenbank deze en andere bomen. Aanwezigheid, aantallen en omvang van de nesten worden vastgelegd, evenals de urgentie en aanbevelingen voor de verwijderingsmethode. Ook al deze data worden opgeslagen. Al met al zijn er veertien inspecteurs onderweg, die 300 tot 500 bomen per dag nalopen waarvan alle data worden vastgelegd. Jaar in, jaar uit worden zo de besmettingsgraad en de behandeling vastgelegd. Op basis van deze data kunnen de komende jaren beslissingen worden genomen om de preventieve bestrijdingsactiviteiten zoveel mogelijk te reduceren en een passend bestrijdingsplan te maken.

Derde boom van links

In plaats van zich te baseren op een mailtje met het verzoek om de derde boom aan de linkerzijde van het marktplein te behandelen, kan de Nationale Bomenbank dankzij de GIS-kaarten nu exact zien om welke boom het gaat. Voor

de medewerkers buiten, gewapend met een tablet, is deze informatie net zo helder.

Ook handig en tijdbesparend is de mogelijkheid die sommige gemeenten burgers bieden om zelf, via de website van de gemeente, een melding te doen, die rechtstreeks in ArcGIS wordt opgenomen en direct wordt doorgezet naar de bestrijdingsploeg. Dat kan 24 uur per dag en scheelt de gemeente veel telefoontjes en klachten. Buurtgenoten die de besmetting ook hebben waargenomen en actie willen ondernemen, zien online dat de besmetting al bekend is. Zo kan een medewerker die in de buurt is de boom al op de dag van de melding binnen enkele uren behandelen. Goede sier voor de gemeente!

Roetschorsziekte

De datagestuurde aanpak van de Nationale Bomenbank richt zich niet alleen op de signalering en bestrijding van de epr. Een steeds vaker voorkomende ziekte is de roetschorsziekte bij esdoorns. De roetschorsziekte is gevaarlijk voor boomverzorgers en anderen die ermee in aanraking komen. De schimmel die de ziekte veroorzaakt, kan bij mensen een chronische longontsteking veroorzaken. Verhoeven: 'De Nationale Bomenbank heeft hiervoor een protocol gemaakt, van het detecteren tot en met het opruimen en verwerken van het afval. Heeft een medewerker een vermoeden van de aanwezigheid van roetschorsziekte, dan kan hij dit in ArcGIS melden, een monster van de schors nemen en dit (onder vermelding van het signaleringsnummer dat in ArcGIS staat) laten onderzoeken bij zusterbedrijf Terra Nostra, kennisatelier voor boom en bodem. Uitsluitsel volgt na maximaal 48 uur; de uitslag wordt in het bestand opgenomen. De Nationale Bomenbank geeft de resultaten door aan de gemeenten met een voorstel voor de aanpak. Met dit protocol en deze data is de Nationale Bomenbank een gespecialiseerde partij in de aanpak en bestrijding van deze ziekte.'

ArcGIS wordt dus gebruikt om ziekten en plagen vast te leggen, van luizenoverlast tot epr, roetschorsziekte en essentaksterfte. Zo kunnen overlast en schade worden voorkomen met een adequate behandeling in een vroeg stadium.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!